

*Шығыс Қазақстан облысы мәдениет
басқармасы «Шығыс Қазақстан облыстық
балалар және жасөспірімдер кітапханасы»
КММ*

Ақпараттық-библиографиялық орталық

**ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
БОЙЫНША 2023 ЖЫЛЫ АТАЛЫП
ӨТІЛЕТІН ЖӘНЕ ЕСКЕ АЛЫНАТЫН
КҮНДЕР КҮНТІЗБЕСІ**

(Әдебиеттердің ұсыныс тізімі)

Өскемен қаласы, 2022

Алғы сөз

Шығыс Қазақстан облыстық балалар және жасөспірімдер кітапханасы 2004 жылдан бастап жыл сайын «Шығыс Қазақстанның аталып өтілетін және еске алынатын күндері» атты әдебиеттер көрсеткішін дайындап, қазақ және орыс тілдерінде шығарады.

Өңірдің көрнекті даталары қамтылған көрсеткіште күндер тізбесі жылдың әрбір айы бойынша реттеліп берілген және сол жылдың «Айы мен күні белгісіз даталары» хронологиялық тәртіппен бөлек ұсынылады.

Қысқаша анықтамасы беріліп, әдебиеттер тізімі берілген күндер жұлдызшамен белгіленген.

Библиографиялық тізімдерде негізінен жаңа әдебиеттер, мерзімдік баспасөз беттерінде шыққан мақалалар ұсынылады.

Көрсеткіш «Аталып өтілетін есімдердің әліпбилік көрсеткіші» деген қосымша құралмен жабдықталған.

Көрсеткіш облыс кітапханашыларына, мәдени шара ұйымдастырушыларға, телерадио және баспасөз қызметкерлеріне, жалпы балалар мен жасөспірімдерге тәрбие беретін ұйым жетекшілеріне, сонымен қатар облысымыздың тарихын, мәдениетін жетік білгісі келетін барша оқырмандарға арналады.

Көрсеткіш туралы ұсыныс, пікірлеріңіз болса, төменде көрсетілген мекен – жайға хабарласуыңызды өтінеміз:

Өскемен қаласы,

Космическая көшесі, 6/2

*Шығыс Қазақстан облыстық балалар
және жасөспірімдер кітапханасы*

Ақпараттық-библиографиялық орталық

e-mail: childrenlibrary@host.kz

*Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев 4 мамыр күні Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысының кейбір мәселелері туралы Жарлыққа қол қойды. Онда жаңадан үш облыс құру туралы айтылған. Жарлық 8 маусымнан бастап күшіне енді.

«Шығыс Қазақстан облысының құрамынан Ақсуат, Абай, Аягөз, Бесқарағай, Бородулиха, Жарма, Үржар, Көкпекті аудандарын, Семей және Курчатов қалаларын бөлу жолымен әкімшілік орталығы Семей қаласында орналасатын Абай облысы» делінген Президент жолдауында.

*Осы себепті күнтізбеден Абай облысына қарасты аумақтарда аталып өтілетін және еске алынатын күндер тізбегі алынып тасталды.

Шығыс өңірінде 2023 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндердің тізбегі

Қаңтар	
17 -	Нұразхан Еркін, <i>суретші, өнертанушы, Қазақстан Суретшілер және Журналистер одағының мүшесі, туғанына 70 жыл (1953).</i>
26 -	«Охотник Алтая» журналының басылымға шығуына 100 жыл (1923).
26-	Зайсан қаласының іргетасы қаланғанына 155 жыл (1868).
Ақпан	
12 -	Алтай Асқар, <i>жазушы, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, туғанына 60 жыл (1963).</i>
15 -	Середин Федор, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 105 жыл (1918-1943).</i>
17 -	Маципуло Олег, <i>актер, режиссер, ҚР-ның мәдениет қайраткері, туғанына 75 жыл (1948).</i>
28 -	Қайран Әбубәкір, <i>ақын, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының иегері, туғанына 65 жыл (1958).</i> <i>«Абай» журналының басылымға шығуына 105 жыл (1918 ж).</i>
Наурыз	
7 -	Рахымбаев Мәулет, <i>сазгер, Қазақстан Композиторлар одағының мүшесі, туғанына 75 жыл (1948).</i>

15 -	Манап Мұхтархан, <i>театр және кино актері, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген әртісі, туғанына 80 жыл (1943).</i>
15 -	<i>Облыста телеорталық немесе телевидениенің құрылғанына 65 жыл (1958).</i>
20 -	Васильев Тимофей, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 105 жыл (1918-2004).</i>
21-	Сафонов Федор Матвеевич <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 100 жыл (1923-2008).</i>
22 -	Қабанбаев Марат, <i>қазақ балалар жазушысы, Х. К. Андерсен атындағы сыйлықтың лауреаты, туғанына 75 жыл (1948 – 2000).</i>
<i>Сәуір</i>	
1-	<i>Лут Николай, Кеңес Одағының Батыры, туғанына 105 жыл, (1918-1944).</i>
10 -	<i>«Голос Алтая» газетінің шыға бастағанына 105 жыл (1918).</i>
10 -	Нілібаев Әубәкір, <i>ақын, аудармашы, туғанына 95 жыл (1928-2014).</i>
17 -	Ғазизұлы Айдарбек, <i>суретші, карикатурашы, Қазақстан Жастар одағы сыйлығының лауреаты, туғанына 65 жыл (1958).</i>
21 -	<i>Өскеменде драмалық артистер жолдастығы құрылғанына 105 жыл (1918).</i>
23 -	Қайсенов Қасым, <i>партизан-жазушы, Қазақстан Халық Қаһарманы, туғанына 105 жыл (1918 – 2006).</i>
<i>Мамыр</i>	

2 -	Аханов Кәкен, <i>тілтанушы, туғанына 95 жыл (1928-1978).</i>
4 -	Ахметов Зәки, <i>әдебиеттанушы, туғанына 95 жыл (1928-2002).</i>
-	Байбатырұлы Имашхан, <i>жазушы, туғанына 85 жыл (1938-2000).</i>
5 -	Иванов Анатолий Степанович, <i>жазушы-прозаик, туғанына 95 жыл (1928 -1999).</i>
9 -	Салықбай Гүлнар, <i>ақын, Т. Айбергенов атындағы сыйлықтың, Қазақстан Жастар одағы сыйлығының және Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының иегері, туғанына 60 жыл (1963).</i>
25 -	Өлмесеков Келденбай, <i>әнші, Республикалық Әміре Қашаубаев атындағы халық әндерін орындаушылар байқауының лауреаты, туғанына 70 жыл (1953).</i>
27 -	Оразбеков Әлімбек, <i>режиссер, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, туғанына 70 жыл (1953).</i>
<i>Маусым</i>	
3 -	Төленбаев Жанқалдыбек, <i>актер, туғанына 50 жыл (1973).</i>
29 -	Олжай Қайнар, <i>жазушы, журналист, туғанына 65 жыл, (1958).</i>
<i>Шілде</i>	
12-	Брилин Павел, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 110 жыл (1913-1969).</i>

-	Қашаубаев Әміре, <i>әнші, актер, музыкант, шетелде тұңғыш жұлде алған қазақ әншісі, туғанына 135 жыл (1888 – 1934).</i>
	Өскемен ГЭС-нің <i>іске қосылғанына 70 жыл (1953).</i>
<i>Тамыз</i>	
28 -	Катон-Қарағай ауданының <i>құрылғанына 95 жыл (1928).</i>
<i>Қыркүйек</i>	
2 -	Кітапбаев Бошай, <i>Катонқарағай ауданының тумасы, әйгілі атбегі, ғалым, шежіреші, Социалистік Еңбек Ері, туғанына 100 жыл, (1923-2015).</i>
13-	Горбачев Николай Андреевич, <i>жазушы, туғанына 100 жыл (1923-2000).</i>
18 -	Бейсембеков Аймұхамет, <i>әнші, Қазақстанның мәдениет қайраткері, туғанына 75 жыл, (1948).</i>
24 -	Құсанбаев Серік, <i>айтыскер ақын, Мәдениет қайраткері, туғанына 60 жыл (1963).</i>
26 -	Буторин Виктор, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 125 жыл (1898-1974).</i>
28 -	Бөкей Оралхан, <i>жазушы, философ, публицист, драматург, туғанына 80 жыл (1943 – 1993).</i>
-	Шығыс Қазақстан техникалық университетінің <i>құрылғанына (ШҚТУ) 65</i>

	<i>жыл (1958).</i>
<i>Қазан</i>	
<i>3-</i>	<i>Абай атындағы Шығыс Қазақстан облыстық әмбебап ғылыми кітапханасының ашылғанына 135 жыл. (1883).</i>
<i>12 -</i>	<i>Ыбыраев Жүніс, жазушы, аудармашы, туғанына 95 жыл (1928-2002).</i>
<i>23 -</i>	<i>Милецкий Вениамин, 373-бомбалаушы авиapolкінің эскадрилья итурманы, капитан, Кеңес Одағының Батыры, туғанына 105 жыл (1918-1993).</i>
<i>Қараша</i>	
<i>7 -</i>	<i>Железняков Петр, ұшқыш, Кеңес Одағының Батыры, туғанына 105 жыл (1918-1951).</i>
<i>20 -</i>	<i>Рақымжанұлы Төлеген, ақын, туғанына 85 жыл (1938).</i>
<i>21 -</i>	<i>Айнағұлова Күлшара, кинотанушы, сценарийші, туғанына 75 жыл (1948).</i>
<i>Желтоқсан</i>	
<i>10 -</i>	<i>Тастағанов Мұрат, ақын, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, туғанына 70 жыл (1953).</i>
<i>15 -</i>	<i>Әкелеев Сахан, актер, режиссер, сазгер, туғанына 65 жыл (1958-2021).</i>
<i>18 -</i>	<i>Ибраев Әділ, журналист, «Караван» газетінің бас редакторы, туғанына 70 жыл (1953).</i>
<i>20 -</i>	<i>Кокорин Федор, рота командирі, Кеңес</i>

	<i>Одағының Батыры, туғанына 105 жыл (1918-1997).</i>
23 -	Қыдырханұлы Уақап, <i>жазушы, аудармашы, туғанына 90 жыл (1933).</i>
24 -	Елистратов Сергей, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 100 жыл (1923-1947).</i>
30 -	Косенков Иван, <i>Кеңес Одағының Батыры, туғанына 100 жыл, (1923-2015).</i>

Айы мен күні белгісіз тарихи оқиғалар

- *«Алтайзолото» кен байыту комбинаты, құрылғанына 90 жыл (1933).*
- *Мехнин Федор Михайлович, Кеңес Одағының Батыры, туғанына 100 жыл (1923 – 1944).*
- *Рахман қайнарына 260 жыл (1763).*
- *Ақатай Сәбетқазы, сыншы, мәдениеттанушы, туғанына 85 жыл (1938-2003).*
- *Жанұзақұлы Әрімжан, ақын, туғанына 145 жыл (1878-1946).*
- *Жұматов Серік Зейнетайұлы, ақын, драматург, аудармашы. Халықаралық жазушылар одағының мүшесі. Тарбағатай ауданының құрметті азаматының туғанына 70 жыл (1953)*
- *Тауданбекұлы Дәуітбай, күйші, композитор, ақын, туғанына 150 жыл (1873-1937).*
- *Есентайұлы Шақабай, қол бастаған әйгілі батыр, сайыскер, туғанына 335 жыл (1688-1778).*
- *Игісінов Жұмағазы Серғалиұлы, жазушы*

- журналист, аудармашы, туғанына 70 жыл (1953)
- **Казаченко Николай**, Кеңес Одағының батыры, туғанына 110 жыл (1913-1944).
 - **Камоликов Дмитрий**, Кеңес Одағының батыры, туғанына 100 жыл (1923-1977).
 - **Омар Құралай**, Ақын, туғанына 40 жыл (1983)

Аталып өтілетін мерейтой иелеріне қысқаша анықтама және әдебиеттер тізімі

2 мамыр Аханов Кәкеннің туғанына 95 жыл (1928-1978).

Аханов Кәкен 1928 ж. Ұлан ауданының Бозанбай ауылында мұғалімдер отбасында дүниеге келген. Бар–жоғы елу жылдық ғұмырында артына өшпес із қалдырған жерлесіміз ғылымның қия жолында талмай еңбек етті.

Кәкен Аханұлы 1956 жылы кандидаттық, 1966 жылы докторлық диссертация қорғады. 1969 жылы оған профессор атағы берілді. 1975 жылы Қазақ ССР Ғылым академиясының мүше-корреспонденті болып сайланды. 1977-1978 жылдары алматы шет тілдері институтының ректоры болып істеді.

Филология ғылымының докторы, профессор Кәкен Аханов қазақ лингвистикасының тарихына бірінші болып «Тіл білімдерінің негіздері» атты монографиясын жазды. Бұдан кейінгі еңбегі «Тіл біліміне кіріспе» кітабы 1965 жылы жарық көрді.

Бұрын да ертеректе жазылған «Қазақ тілі лексикасының мәселелері» мен «Қазақ тіліндегі омонимдер» атты кітаптары күні бүгінге дейін маңызын жойған жоқ.

Жерлес ғалым-ағамыз туралы көптеген ғылыми мақалалар жазылды. Қазақ Кеңес энциклопедиясында профессор К.Ахановтың өмірі мен шығармашылығы туралы кең мағлұмат берілген. Оның есімін ұландық жерлестері де ұмытқан емес. Бүгінде Алғабас ауылындағы орталау мектеп профессор Кәкен Ахановтың есімімен аталады. XX ғасырда жалпы және қазақ тіл білімі саласында табысты еңбек етіп, тіл білімі ғылымына зор үлес қосқан ғалым-лингвисттердің легінде К. Аханов та тұр. Ұстаз-ғалым, өз мамандығының білгірі К.Аханов – білім жолын қуған адам, талай-талай шәкірттерді қанаттандырып ұшырған маман.

Кәкен Аханов Қазақ ССР Ғылым академиясының мүше-корреспонденті, филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақтың Мемлекеттік Университетінің филология факультетінің деканы, Алматы шетел тілдері педагогика институтының ректоры қызметтерін атқарған.

Сұрапыл соғыс аяқталысымен-ақ ғылым-білім бұлағы Қазақтың Мемлекеттік Университетіне түсіп, оны үздік дипломмен бітіреді. Содан бергі жиырма жеті жылда бір-екі мекемеде, Қазақ университетінде жемісті еңбек еткен: оқытушы, профессор, кафедра меңгерушісі, факультет деканы. Өмірінің соңғы жылдары – шетел тілдері институтының ректоры болған.

К. Аханов – жалпы және қазақ тіл білімінің мамандарының бірі. Ол екі жүзден астам ғылыми еңбектің авторы. Олардың ішіндегі оқулықтары он сегіз, он тоғыз рет қайтадан басылған. Олардың әр жылғы басылымын қоспағанда, жарияланған

ғылыми-педагогикалық еңбектерінің жалпы көлемі 250 баспа табаққа жетеді. Егер бұлардың көлемі 25-30 баспа табактан есептелгенде қалың-қалың 8-10 кітап болар еді. Бір адамға бұл үлкен жүк. Ал соны көтерген азаматты үлкен ғалым, теңдесі жоқ ғалым демеске болмайды.

Осы жерде: «Бұл еңбектер не туралы?» деген орынды сұрақ туады. Ең алдымен, Кәкен Аханұлы – мектеп оқулықтарының авторы. Бастауыш және он жылдық мектеп оқушылары отыз шақты жылдан бері К. Аханов жазған оқулықтарды оқып, тіл ғылымы негіздерімен қаруланып келді. Солардың ішінде V-VI сыныптарға арналған Қазақ тілі оқулығы – Қазақ ССР Оқу министрлігі 1969 жылы жариялаған сайыста бірінші жүлдеге ие болған.

Ахановтың жалпы тіл білімі теориясын зерттеген ғылыми еңбектері отандық тіл ғылымына қосылған бағалы үлес ретінде қабылданды. Ахановтың орта мектепке арналған «Қазақ тілі» оқулықтары ұзақ жылдар бойы жас ұрпаққа ана тілінің ғылым жүйесін меңгертуге қызмет етті. Жалпы тіл білімінің теориясын зерттеген ғылыми еңбектері отандық тіл ғылымына қосылған бағалы үлес болып табылады.

1978 жылы Алматы қаласында дүниеден озды.

Шығармалары:

- Аханов, Кәкен. Грамматика теориясының негіздері [Мәтін]: оқу құралы / К. Аханов. - Алматы, 2010. - 240 б.
- Аханов, Кәкен. Тіл білімінің негіздері [Мәтін]: оқу құралы / К. Аханов. – Алматы, 1993. – 496 б.

- Аханов, Кәкен. Тіл білімінің негіздері [Мәтін]: оқу құралы / К. Аханов. - Алматы, 2010. - 560 б.

Ол туралы:

- Аханов Кәкен [Мәтін]: энциклопедиялық анықтамалық // Шығыс жұлдыздары: 2 - томдық. - Астана, 2011. – 1 Т.: Сөз зергерлері. Мәдениет майталмандары. – Б. 24.

*4 мамыр
Ахметов Зәки
туғанына 95 жыл
(1928-2002)*

Алтай мен Алатаудың арасын өзінің елге, жерге деген сағынышымен, сүйіспеншілігімен жалғаған, әдебиеттану ғылымын әлемдік деңгейде зерделеп, Абай және Лермонтов шығармаларын зерттеу арқылы ұлттар достығының туын биікке көтерген, ғалым-шәкірттер тәрбиелеуге зор үлес қосқан мақтанышымыз, дара тұлға Зәки Ахметов қатарымызда болса, биыл 90 жасқа толар еді.

Зәки Ахметов – Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, Қазақстан Республикасы ғылымына еңбегі сіңген қайраткер, Ш. Уәлиханов атындағы сыйлықтың иегері, Ұлттық ғылым академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, аса көрнекті әдебиеттанушы ғалым.

Ол 1928 жылы 4 мамырда Шығыс Қазақстан облысының Ұлан ауданында туған. ҚазМУ-дің филология факультетін бітірген. 1947-1951 жылдары Ленинград қаласындағы Шығыстану институтының аспирантурасында оқыды. 1951-1975 жылдары Қыздар педагогикалық институтында кафедра меңгерушісі, декан, 1975-1981 жылдары Қазақ КСР Ғылым академиясының, М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты директорының орынбасары, кейін директоры болып жұмыс істеген. 1978 жылы З. Ахметовке Қазақ КСР ғылымына еңбегі сіңген қайраткер атағы берілді. Шығыс Қазақстан облысында ең бірінші академик деген жоғарғы ғылыми атақты иеленген де Зәки Ахметов еді. 1993 жылы ғалымға Шығыс Қазақстан мемлекеттік университетінің құрметті профессоры атағы берілді.

Абайдың шығармашылық мұрасын жариялау мен ғылыми зерттеудегі еңбектері үшін 1996 жылы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының иегері атағына ие болды.

З. Ахметовтің ғылыми еңбектері қазақ және орыс тілдерінде жазылған. Оның «Лермонтов және Абай», «Казахское стихосложение», «О языке казахской поэзии», «Өлең сөздің теориясы», «Қазақ әдебиетінің қазіргі дамуы және дәстүрі», «Поэтика эпопеи «Путь Абая» в свете истории ее создания», «Абайдың ақындық әлемі», «Әдебиеттану терминдерінің сөздігі», «Роман-эпопея Мухтара Ауэзова», «Поэзия шыңы – даналық», тағы басқа зерттеулері әдебиет пен ғылым үшін аса құнды еңбектер болып саналады.

З.Ахметов поэзия теориясын, өлеңтану мәселелерін өмір бойы зерттеді, әр кезде оның әр түрлі аспектісін қарастырып отырды. Тіпті бертінгі кездің өзінде қайта-қайта поэзия теориясына көңіл бөліп, 1994-1995 жылдары қазақтың «жыр» өлшемін түрік

өлеңімен және атақты қырғыз жыры – «Манас» эпосының өлеңдік құрылымымен салыстырмалы түрде зерттеп шықты.

Академик Зәки Ахметовты одақ көлеміне мәшһүр етіп, мойындатқан – тек теориялық еңбектері ғана емес. Ол әдебиет тарихы, әдеби байланыс, текстология мен аударма жөніндегі зерттеулері арқылы аса көрнекті ғалым деген атаққа ие болды. Бір бойында ғылым, әдебиет, өнер тоғысқан Зәки не нәрсенің болса да әдемі болуын қалайтын. Ол әдебиетті - өнер, өлеңді – эстетика деп түсінетін. Поэзияны өте жақсы білумен қатар аса бір зеректікпен танитын, қызғана қорғайтын. Абай шығармаларына өте сақтықпен қарайтын. Ұлы Мұхтар Әуезовпен бірге 1957 жылы Абай шығармаларының екі томдық жинағын баспаға даярлап, шығарғаны белгілі. Сонда Мұханның әр сөзге қаншалықты мән бергенін, қандай мұқият текстологиялық жұмыс жүргізгенін өз көзімен көргенін, Мұханның: «Абай өлеңін көбейтеміз деп, көбіктендіріп алмайық. Сақ болыңдар!» деген сөзін жиі айтатын. М. Әуезов сияқты Абай поэзиясын түгел жатқа білетін Зәкең ұлы ақын шығармаларын 6 рет жинақ етіп құрастырып, ғылыми түрде жарыққа шығарыпты. Осының өзі оны үлкен текстолог-маман ретінде толық сипаттаса керек.

Зәки Ахметов – ішкі мәдениеті өте жоғары, мейлінше кішіпейіл, жаны таза азамат еді. Көрініп қалуға, жақсы көрінуге ұмтылмайтын. Кісінің қасқабағына, көңіл-күйіне үлкен мән беріп, жағдайын түсінуге тырысатын. Жақсылық істеуге даяр тұратын, адамдарға өзі сияқты қарап, үлкен сенім артатын. Кейде сенгіштігі өзіне зиян әкеп жатса да, сабырлылық танытып, ұстамдық көрсетуші еді. Алайда, 23 жасында ғылым кандидаты, 37 жасында ғылым докторы болған. Кеңес Одағына атағы тараған

талантты ғалым Зәки Ахметовтың өмір жолы ылғи да шуақты болған жоқ. 1986 жылғы желтоқсанның ызғары оған да тиді. Қазақ КСР Ғылым академиясының вице-президенті, әрі Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты болып тұрған кезінде Г. Колбиннің қаһарына ілігіп, нақақтан-нақақ жапа шекті. Қызметтен алынды, депутаттық мандатын тапсыртып, өкілеттігін тоқтаттырды. Ол аз болғандай, 1987 жылы жазда Зәкеңнің партиялық мәселесін қаратты. Әділетсіздікке тап болған ол іштей қынжылды, бірақ мойыған жоқ. Өзінің сүйікті ісі – әдебиетті зерттеуге түгелімен берілді, содан өзіне жұбаныш тапты. Талантына қоса орасан еңбексүйгіштігі арқасында тағы төрт монография жазып, ондаған мақала жариялады. Нәтижесінде 1995 жылы Мемлекеттік сыйлыққа ие болды.

Зәкидің ең соңғы кітабы – «Поэзия шыңы – даналық» деп аталады. Онда ғалымның қазақ поэзиясы жайлы ұзақ жылдардағы зерттеушілік ой-пікірі жинақталған. Поэзиядағы сөз бейнелілігі, өлең сөздің құрылысы, өлшем өрнектері, Абайдың ақындық шеберлігі мәселелері кітаптың негізгі мазмұнын айқындайды. Кітап автордың тірі кезінде баспаға дайындалып, ол қайтқаннан соң жарық көрді.

Зәки аға шын мәнінде шығармашылық адамы еді. Үнемі ізденіс үстінде, ойда жүретін. Жұмыстан шаршаған кезде далаға шығып, ылғи 1-2 сағат таза ауада жүретін. Сол әдеті бойынша 17-желтоқсан күні Астанада басылып жатқан кітабының гранкаларын оқып отырып, кешкі сағат 17-де таза ауа жұтуға асығыс киініп, далаға шығып кетіпті. Содан үйге оралған жоқ. Амал не, тағдыры солай болды. Көңілге медеу болатыны – ғалымның өте құнды ғылыми мұрасы қалды, көптеген шәкірттері бар, солар оның ісін жалғастырады деген сенім бар. Біз үшін ғалымның өмірі – үлгі, ғылымы – өнеге.

Ол туралы:

- Елеуенов, Шериаздан. Абай - академик Зәки Ахметовтің зерттеу еңбектерінде [Мәтін] / Ш. Елеуенов // Егемен Қазақстан. - 2013. - 7 тамыз (№184). – Б. 5.
- Қасқабасов С. Нағыз ғұлама еді [Мәтін] / С. Қасқабасов // Дидар. - 2008. - 1 мамыр (№59). - Б. 3.
- Оразалин Сләмбек. Шығыстан шыққан тұңғыш академик еді [Мәтін] / С. Оразалин // Дидар. - 2013. - 29 мамыр (№ 63). – Б. 5.

12 ақпан Асқар Алтайдың туғанына 60 жыл (1963)

Асқар Алтай 1963 жылы 12 ақпанда Шығыс Қазақстан облысындағы Зайсан қаласында туған. Абай атындағы Алматы мемлекеттік университетінің филология факультетін бітірген (1984).

Алматы облысы Күрті аудандық «Шұғыла» газетінде тілші, С.Мұқанов мұражай үйінде кіші ғылыми қызметкер, Қазақ теледидары «Алатау» бағдарламасында жауапты редактор, «Жұлдыз» журналының әдеби сын бөлімінде редактор, бөлім меңгерушісі, «ЕрДәулет» ақпараттық агенттігінде Бас

редактордың орынбасары, Қаржы министрлігінің «Қаржықаражат» журналында Бас редактордың орынбасары, Бас редактор, «Білім» баспасында жетекші редактор, «Атамұра» баспасында редактор қызметін атқарған. 2004 жылдан бастап «Арда» баспасының директоры.

«Қыр мен қала хикаялары» атты повестер мен әңгімелер жинағы (1998), «Алтай новелласы» атты прозалық жинағы (2001), «Нарық нақыштары» (2003) және «Қызыл бөлтірік» (2006) атты ұжымдық жинақтарда прозалық шығармалары, «Казино» әңгімелер жинағы (2008) жарық көрген.

«Қызыл бөлтірік» кітабы (повестер мен әңгімелер, 1997) Халықаралық Сорос қорының бас жүлдесі – грантын жеңіп алған.

Қазақстан Жазушылар одағының Жастар арасындағы прозашылар форумының (1989,1990), Т.Айбергенов атындағы сыйлықтың, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты.

Ол туралы:

- Алпысбаев, Асқар (Асқар Алтай). Жазушы Алпысбаев қалай Асқар Алтай болды? / А. Алпысбаев // Ақ желкен. - 2010. - №11. - Б. 45-48.
- Әбілұлы, Олжас. Кез келген шығармамды жазған кезде соңғы туындымды қолға алғандай күй кешемін / О. Әбілұлы // Дидар. - 2013. - 15 сәуір (№44). - Б. 5.
- Ментебаева, Айман. Жазушының жалғыздық әлемі / А. Ментебаева // Қазақ әдебиеті. - 2017. - 3-9 қараша (№45). - Б. 20-21.
- Шөжеғұлқызы, Мағрипа. Табиғатпен тамырлас қаламгер : рец. / М. Шөжеғұлқызы // Қазақ әдебиеті. - 2018. - 30 наурыз (№12). - Б. 12.

*Аталып өтілетін есімдердің алфавиттік
көрсеткіштері*

Алтай А.	5
Айнағұлова К.	10
Ақатай С.	11
Аманжолов С.	14
Аханов К.	7;12
Ахметов З.	7;15
Әкелеев С.	10
Бөкей О.	9
Буторин В.	9
Васильев Т.	6
Елистратов С.	10
Жанұзақұлы Ә.	11
Железняков П.	9
Кокорин Ф.	10
Косенков И.	10
Қабанбаев М.	6
Қайсенов Қ.	7
Қашаубаев Ә.	8
Құсанбаев С.	9
Қыдырханұлы У.	10
Лут Н.	6
Манап М.	6
Маципуло О.	5
Мехнин Ф. М.	10
Милецкий В.	9
Нұразхан Е.	5
Нілібаев Ә.	6
Олжай Қ.	8
Оразбеков Ә.	7
Өлмесекөв К.	7
Рақымжанұлы Т.	9
Рахымбаев М	10

Салықбай Г.	7
Середин Ф.	5
Тастағанов М.	10
Тауданбекұлы Д.	11
Ыбыраев Ж.	9

Мазмұны

Алғы сөз.....	33
Шығыс өңірінде 2018 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндердің тізбегі.....	55
Айы мен күні белгісіз тарихи оқиғалар.....	115
Аталып өтілетін мерейтой иелеріне қысқаша анықтама және әдебиеттер тізімі.....	17
Аталып өтілетін есімдердің алфавиттік көрсеткіші.....	19

Құрастырушы: Тоғтар А.
Редактор: Абдакерова А. Н.

